

Nr 185.

Af herr Wavrinsky, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning rörande arbetslösheten i Sverige m. m.

I motion nr 193 hemställde undertecknad vid förra årets riksdag hos Andra kammaren under instämmande af 44 kammarledamöter, »att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa en utredning rörande arbetslösheten i Sverige samt rörande försäkring mot dennas ekonomiska följder äfvensom till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill de gjorda utredningarna kuuna föranleda».

Andra kammarens första tillfälliga utskott hemställde om bifall till motionen. Herr Berg i Staby hade reserverat sig blankt och herr S. Nordström hade bifogat utskottets utlåtande en motiverad reservation.

Herr Nordström grundade sin reservation hufvudsakligen på två invändningar mot motionen och utskottets framställning, att det vore omöjligt att genom något slags försäkring skydda mot den verkliga oförvällade arbetslösheten — »om det finnes någon möjlighet att på detta sätt skydda den verkliga oförvällade arbetslösheten och nöden, så skulle jag vara den förste att biträda en dylik lagstiftning» — och att det som motionären vill vinna bäst ernås genom en allt mera utvecklade arbetsförmedling.

Herr Berg framförde i kammaren sin från utskottet afvikande mening i ett för öfrigt sympatiskt anförande. Han ställde sig betänksam till motionärens förslag ur försäkringssynpunkt, menande att idén för att kunna förverkligas måste grundas på obligatorisk försäkring. Det låge då närmast till hands att industrien lämnade de nödiga bidragen härtill, de mindre kommunerna på landet kunde ej åtaga sig något sådant och »inom jordbruket torde knappast någon arbetslöshet förekomma i nämnvärd grad».

Lägger man ansvaret på staten, »så kommer just det krafvet alltmera att göra sig gällande, att denna försäkring skall vara en verklig försäkring».

Men herr Berg hade äfven andra betänkligheter. Han befarade, att en arbetslöshetsförsäkring skulle medföra »att arbetsgifvarna i medvetande

Bih. till Riksd. Prot. 1910. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 72 Häft. (Nr 185).

om att deras arbetare i stor utsträckning äro arbetslöshetsförsäkrade skulle mindre draga sig för att, när kristider komma, släppa lös ett större antal arbetare, minska eller till och med helt och hållet afstänga sin industri». Ytterligare ansåg han, att en arbetslöshetsförsäkring skulle verka hämmande på den naturliga utvecklingen på arbetsmarknaden genom att i kristider förhindra nödig förskjutning af arbetskrafterna. Och slutligen hyste han betänkligheter mot att de *organiserade* arbetarna genom förslaget skulle gynnas framför de *oorganiserade*.

Talaren ansåg att det för att råda bot mot arbetslösheten främst gällde att skaffa arbete åt de arbetslösa, att »staten och kommunerna skulle ordna sina arbeten på sådant sätt, att de reglerade arbetsmarknaden i den mån sådant vore möjligt».

Hade motionens kläm kunnat göras vidare, så att de anförda synpunkterna kunnat komma med, skulle talaren ej hafva något att invända mot förslaget.

Då redan utskottets motivering bemöter en hel del af reservanternas invändningar tillåter jag mig i detta sammanhang ur densamma anförda följande:

»Utskottet håller visserligen före, att genom utvidgning af den offentliga arbetsförmedlingen bättre resultat än de nuvarande skola kunna vinnas, och att äfven jordbrukets behof af arbetskraft i högre grad skall kunna tillgodoses, men lika fullt kvarstår det förhållandet, att, trots arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet, verklig och nödvungen arbetslöshet kan vara och är rådande, medan samtidigt outnyttjade arbetstillfällen förefinnas.

Vid sidan af arbetsförmedlingens verksamhet har det allmänna vid tillfällen af svårare arbetslöshet sökt tillgripa utvägen att skapa nya arbetstillfällen genom igångsättande af nya allmänna arbeten eller forcerande af redan igångsatta. Erfarenheten torde ha visat, att dessa åtgärder endast i ringa mån kunna bidra till att minska arbetslösheten, dels med anledning af deras begränsade omfattning, dels på grund däraf att de i allmänhet ha karaktären af grofärbete och därigenom komma hufvudsakligen motsvarande grupp af arbetare tillgodo. Utskottet vill ingalunda förneka, att på detta område åtskilligt mer skulle kunna åstadkommas, särskildt genom en smidigare och för detta syfte bättre afpassad disposition af statens allmänna arbeten. I hvarje fall torde det dock vara tydligt, att en verklig reglering af arbetstillgången i riket ej kan ernås med användande af statens och kommunernas arbetsföretag.

Man måste alltså under förhandenvarande socialekonomiska förhållanden räkna med en kronisk, men under olika perioder växlande arbetslöshet som en stående faktor inom industriarbetarnes och vissa grupper af yrkesarbetares lif. Det är till afhjälpan af detta onda, som tanken uppstått att grunda arbetslöshetskassor, eller, med andra ord, den verksamhet tagit form, som kallas arbetslöshetsförsäkring.

Arbetslöshetsförsäkringen utgår från den principiella synpunkten, att, då arbetarne kroniskt äro utsatta för tid efter annan inträdande arbetslöshet, måste de söka träffa anstalter för att göra sig ekonomiskt beredda att gå igenom de svåra kriser, som ej kunna förhindras, och detta kan endast ske genom besparing under de tider, då inkomsten är god och jämn. Denna besparing har bäst kunnat ordnas i försäkringens form, hvarigenom dels bördan af den enskildes ekonomi fördelas på flera skuldror, och dels kontrollen öfver de regelbundna af-sättningarna i form af premier möjliggöres och skärpes.

Inom ett flertal svenska yrkesgrupper förefinnas som bekant dylika arbetslöshetskassor, genom hvilka den försäkrade, som under stadgad tid fullgjort sina inbetalningar, vid inträffad arbetslöshet garanteras ett dagligt bidrag af t. ex. 1 kr. eller 1:50 pr dag under högst 60 eller 70 dagar pr år. Dylika kassor, af-sedda antingen till arbetslöshetsbidrag, reshjälp eller båda dessa ändamål i förening, funnos år 1907 bland annat i det stora Typografförbundet med öfver 5,000 medlemmar, samt i 17 till landsorganisationen anslutna fackförbund, med sammanlagdt 79,289 medlemmar, utgörande ej mindre än 42,62 proc. af de till landsorganisationen anslutna arbetarne. Från dessa 17 fackförbunds resehjälps- och arbetslöshetskassor, hvaraf dock en del äro helt obetydliga, utbetalades år 1907 till arbetslösa medlemmar kr. 94,124:06. Nämnda kassors förmåga att kunna stödja sina medlemmar vid ökad arbetslöshet framgår tydligt vid en jämförelse af deras utgifter under de senaste två åren. Från 10 af kassorna (de för hvilka redogörelse redan föreligger för år 1908) utbetalades år 1907 kr. 78,164:81 eller kr. 1:21 pr medlem, men år 1908 kr. 186,175:55 eller kr. 3:16 pr medlem. Enbart järn- och metallarbetareförbundets kassa utbetalade år 1908 kr. 151,338:75, och under januari månad i år mellan 35 och 40 tusen kronor.

Motionärens yrkande på utredning »rörande arbetslösheten i Sverige samt rörande försäkring mot dennas ekonomiska följder» äsyftar en utredning af frågan, huruvida icke det allmänna — stat eller kommun, eller båda i förening — borde ingripa för att stödja den försäkringsverksamhet, som sålunda på frivillighetens väg börjat uppstå.

De fördelar, som därmed skulle vinnas, äro lätta att skönja. Arbetslöshetsförsäkringen har hittills haft svårt att vinna fotfäste bland de lägre stående, mindre yrkesutbildade och sämre organiserade arbetargrupperna. Det är sannolikt, att ett ekonomiskt bidrag från det allmännas sida skulle väsentligt underlätta bildandet af arbetslöshetskassor inom dessa yrken, liksom det skulle stärka och utvidga verksamheten inom de yrken, där kassor redan nu finnas. Då som villkor för erhållande af bidrag ur kassorna torde komma att stadgas, att arbetslös medlem är skyldig anmäla sig vid arbetsförmedlingsanstalt och åtaga sig lämpligt arbete, som där kan erbjudas honom, skulle härigenom arbetsförmedlingen komma att ernå den högsta möjliga effektivitet. Genom den ökade och stärkta försäkringsverksamheten, som blefve en följd af det allmännas bidrag, torde fattigvårdstungan i motsvarande mån komma att lättas. Det bidrag, som på detta sätt lämnades de af arbetslöshet drabbade arbetarne, blefve däremot, i stället för ett fattigvårdsbidrag med dess deprimerande följder, en hjälp till att med egen kraft öfvervinna de ekonomiska svårigheterna.

Utskottet håller före, att de fördelar, som kunna vinnas genom en utveckling af arbetslöshetsförsäkringen, äro af så stor social betydelse, att fullt fog finnes att låta verkställa en undersökning, huruvida och på hvad sätt genom bidrag från det allmännas sida denna verksamhet kan befordras och regleras. De betänkligheter, som kunna resas mot tanken på en af stat och kommun understödd arbetslöshetsförsäkring, synes utskottet vara af mer praktisk än principiell natur. Med afseende på dessa praktiska svårigheter, hvilkas betydelse utskottet ingalunda underskattar, vill utskottet främst framhålla nödvändigheten af att statshjälp i form af försäkringsbidrag endast tillkommer de försäkrade, hvilkas arbetslöshet är i egentligaste mening oförvållad, och sålunda ej komme de arbetare till godo, som genom strejk eller lockout mistat sitt arbete. Härvidlag torde anmärkas, att redan de nuvarande arbetslöshetskassorna, äro strängt skilda från arbetarnes strejk- och öfriga kassor, och att bidrag från de förra således endast utgår till de medlemmar, som äro arbetslösa af annan orsak än strejk och lockout.

Vidare vill utskottet framhålla det krafvet, att möjlighet till inträde i en statsunderstödd arbetslöshetskassa i lika mån beredes hvar och en, som är behörigen kvalificerad för inträde i kassan och vill underkasta sig de af staten godkända bestämmelserna. En annan fråga af största vikt är den, hvar bördan af bidraget från det allmännas sida bör läggas, och i hvad mån den bör drabba staten eller kommunen.

Dessa jämte öfriga praktiska och ekonomiska frågor böra enligt utskottets förmenande göras till föremål för en grundlig pröfning. Erfarenheten från Danmark synes visserligen ge vid handen, att därstädes frågan om den statsunderstödda arbetslöshetsförsäkringen blifvit löst på ett för danska förhållanden tillfredsställande sätt. Men de motsvarande förhållandena i vårt land torde vara i mångt och mycket så egenartade, att en svensk lagstiftning på detta område ej utan vidare kan bildas efter utländskt mönster, utan måste fotas på en ingående undersökning af våra inhemska förhållanden. Den första åtgärd, som i sådant syfte bör vidtagas, är gifvetvis den af motionären föreslagna och af regeringen redan i viss mån påbörjade utredningen rörande arbetslösheten i Sverige.»

Herr Bergs reservation uppkallade i kammaren en rad af talare, som ingående och sakrikt bemötte hans och några andra talaresh betänkligheter, främst herr Wijk, som å utskottets vägnar punkt för punkt bemötte herr Bergs synpunkter. Då en redogörelse för den omfattande och grundliga debatten skulle blifva allt för vidlyftig, får jag med afseende å densamma hänvisa till protokollet.

Vid anställd votering bifölls utskottets hemställan med 129 röster mot 85.

Första kammarens första tillfälliga utskott upptog i första hand den invändningen att man genom offentliga bidrag till arbetarekassor drifver arbetaren in i organisationer, med hvilka sådana kassor äro förbundna, och att det offentliga bidraget endast kommer ett mindre tal till godo. Från de länder, där försök i motionens riktning gjorts, borde ytterligare

erfarenheter inväntas. I Tyskland hafva vidlyftiga utredningar angående arbetslöshetsförsäkringen gjorts, men utan resultat. »England, som redan radikalt löst olycksfallsförsäkrings- samt invaliditets- och ålderdomsförsäkringsfrågorna, har, ehuru arbetslöshet där i regel förekommer i högst betydande omfattning, intet åtgjort för införande af arbetslöshetsförsäkring.» Man bör först så fullständigt som möjligt ordna arbetsförmedlingen samt så vidt möjligt söka genom planmässigare bedrifvande af statens och kommunernas arbeten reglera arbetstillgången i riket.

Första kammaren biföll utan votering utskottets hemställan att kammaren icke måtte biträda Andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Ehuru de skäl, som androgos från Första kammarens utskott och på hvilka kammaren antagligen stödde sitt bifall till utskottets afslagsyrkande, innehålla föga nytt utöfver hvad i Andra kammaren i hufvudsak bemötts, tillåter jag mig dock att något ytterligare belysa dessa punkter.

Hvad då först beträffar att genom offentliga bidrag till arbetslöshetsunderstödkassor man skulle drifva in arbetarna i fackföreningar, med hvilka dessa kassor äro förbundna, så bortfaller detta skäl i och med det arbetslöshetskassorna göras fullt öppna äfven för arbetare, som ej tillhöra fackföreningarna. Därigenom kunna fackföreningarna på intet sätt profitera på arbetslöshetskassorna.

Hvad vidare beträffar den andra första-kammar-betänkligheten, att det offentliga bidraget kommer blott ett mindre tal till godo och ej de arbetslösa, som äro mest i behof af hjälp, så må ju härtill först anmärkas, att det är ett dåligt argument mot en inrättning, som faktiskt gagnar *många*, att den ej sätter alla i tillfälle njuta dess fördelar. Den af norska regeringen tillsatta arbetslöshetsförsäkringskommittén förklarade bland annat att »försäkringen gör de försäkrade arbetarna till ifriga talsmän och förkämpar för arbetslöshetsförsäkringens utbredning bland oförsäkrade kamrater.» Genom en fortgående fullkomning af en i utlandet pröfvad och flerstädes praktiserad frivillig arbetslöshetsförsäkring, byggd efter mönster och på samma grund som de organiserade arbetarnas understödkassor, når man helt visst ganska långt ned på djupet, och den lilla rest af arbetare, som man genom detta system ej når, torde, om man af praktiska skäl ej kan genomföra försäkringen obligatorisk i sin helhet, kunna göras till föremål för obligatorium i en eller annan form, från hvilket det frivilligt försäkrade stora flertalet kan undantagas.

Hvad sedan erfarenheterna från andra länder, som första-kammarutskottet förra året förklarade blott befunna sig på försöksstadiet, beträffar, så må

påpekas att i våra grannländer har erfarenheten icke gäckat de förhoppningar man satte på de respektive lagarna om arbetslöshetskassor och statsbidrag till desamma. Enligt danska arbetslöshetsinspektörens berättelse för året 1908—09 var kassornas antal i Danmark i mars 1909 inalles 44 med 83,836 understödsberättigade medlemmar, däraf 77,202 män och 6,634 kvinnor. Under året hade tillkommit 10 kassor med cirka 8,800 medlemmar. Medlemmarna fördelade sig på följande sätt: 39,676, cirka 47,4 proc. i Köpenhamn med Fredriksberg, 31,348, cirka 37,4 proc. i provinsstäderna samt 11,807, cirka 14,1 proc. å landsbygden. Därtill kom 1005 medlemmar, som ej fast hänförts till någon art, detta mest därför att arbetslöshetsinspektionen fastställt, att medlemmar, som fullgöra sin värnplikt, äro sjuka etc. ej skola i medlemsförteckningen som ingifves uppföras på viss art.

I Danmark fanns, enligt statistik för år 1906, 133,470 manliga industriarbetare i åldern 18 år och däröfver samt 42,202 kvinnliga industriarbetare i samma ålder. Af dessa voro sålunda 57,8 procent af de manliga och 15,5 procent af de kvinnliga understödsberättigade i af det allmänna, stat och kommun, understödda arbetslöshetskassor. Det understödsberättigade medlemsantalet i samtliga de af det allmänna understödda kassorna steg under året med tillsammans 4,585 medlemmar.

Utöfver detta antal understödsberättigade medlemmar fanns dessutom i samma kassor 10,002 medlemmar med »hvilande medlemsrättigheter». Dessa medlemmar bestodo af sådana som *dels* utfått sitt understöd för året, *dels* afrest till utlandet, *dels* öfvergått till annan lefnadsställning (ett ytterst ringa fåtal) och *dels* de (det största antalet), som ingått i kassorna, men ännu vid berättelsens afgifvande i mars 1909 ej blifvit understödsberättigade.

Tillsammans uppgick sålunda kassornas alla medlemmar till 93,838.

Kassornas *inkomster* för räkenskapsåret 1 april 1908—31 mars 1909 voro följande:

Understödsberättigade medlemmars afgifter	} ordinära..... Kr.	854,427: 48
		} extra .....
Restancer	»	1,032: 60
Icke understödsberättigade medlemmar	»	14,775: 51
Böter	»	1,689: 85
Gåfvor	»	4,031: 42
Räntor m. m.	»	19,312: 76
Statsbidrag	»	150,083: 32
Kommunbidrag	»	84,546: 20

Summa Kr. 1,343,245: 02

Utgifterna voro följande:

Dagsunderstöd	Kr.	1,242,679: 46 =	85,8 proc.
Reshjälp	»	22,020: 96 =	1,5 »
Understöd till julen.....	»	21,853: 50 =	1,5 »
Flyttningshjälp	»	4,025: 74 =	0,3 »
Hjälp in natura	»	45,422: 60 =	3,1 »
Arbetsanvisning	»	24,197: 16 =	1,7 »
Andra utgifter.....	»	88,338: 70 =	6,1 »

Sunma Kr. 1,448,538: 12 = 100 proc.

Fördelarna af denna offentligt understödda verksamhet ligger i så öppen dag att därom ej behöfver resoneras. Den danska staten har också beaktat saken samt för finansåret 1 april 1909—31 mars 1910 höjt statsanslaget till 400,000 kronor. Äfven från kommunerna är anslaget höjt.

I *England* har handelsministern Winston Churchill framlagt för parlamentet ett vidtgående lagförslag, som går ut på inrättande af mer än 220 arbetsbörser och *obligatorisk försäkring mot arbetslöshet*. Härmed har ett första steg tagits i riktning mot lösandet af arbetslöshetsproblemet i *England*. Då arbetslösheten där tidtals varit störst och detta problem där mer än annorstädes sysselsatt statsmakterna och industriidkarna, kan gifvetvis det engelska regeringsförslaget räkna på intresse äfven utom *Storbritannien*.

På frivillig försäkring anser ministern att det icke är lönt att tänka, emedan den komme att omfattas hufvudsakligen endast af sådana personer som mycket ofta sakna arbete. För att få en praktisk organisation måste man träffa ett genomsnitt mellan goda och dåliga arbetare. Att bidrag måste äskas från både arbetarne och arbetsgifvarne beror därpå att reformen eljes blefve staten för dyr, hvarjämte afsikten är att den skall befordra stabiliteten inom industrien, gifvande flertalet arbetare ett direkt intresse i dennas blomstring.

De industrigrenar, som närmast åsyftas, emedan arbetslöshet där inträffar oftast, äro: byggnadsverksamheten, skeppsbygget, maskinarbetareyrket, fabrikationen af vagnar och »construction works generally». De sysselsätta inalles 2,250,000 arbetare i *England*, d. v. s. ungefär en tredjedel af de rena industriarbetarne därstädes. En annan tredjedel, mindre utsatt för periodisk arbetslöshet, utgöres af arbetarne vid järnvägarne, i kolgrufvorna och i textil-industrien, hvilka vanligen få stanna i arbetet under tryckta tider, om än med reducerade löner.

I afseende å storleken af premierna har man tänkt sig att af hvarje arbetare skulle uttagas $2\frac{1}{2}$ pence (= c. 18 öre) i veckan, men stiga ända till 5—6 för arbetare med yrkesutbildning, af arbetsgifvaren lika mycket för hvarje arbetare samt slutligen äfvenledes $2\frac{1}{2}$ pence erläggas af staten för hvarje försäkrad arbetare. Hvarje arbetare får ett försäkringskort, på hvilket värdet af hans eget och hans arbetsgifvares bidrag — det förra afdraget från lönen — stämplas hvarje vecka; arbetsgifvare, som skall ombesörja detta, kan slippa ifrån besväret genom att öfverlämna korten för samtliga sina arbetare åt en arbetsbörs i staden, dit han då en gång i veckan insänder premierna.

När en försäkrad arbetare förlorar sitt arbete, skall han genast anmäla sig på arbetsbörsen, som omedelbart söker skaffa honom en ny plats, hvilken han måste antaga, ifall han icke kan inför den ledande kommittén framställa fullgoda skäl emot platsen. Om han vägrar och kommittén icke godkänner hans skäl, förlorar han sin försäkring. Om åter intet lämpligt arbete kan anskaffas åt honom, får han efter en veckas väntetid — nödvändig för att hindra arbetarne att alltför ofta gå ifrån sina platser och vädja till försäkringen — ungefär 8 shillings i veckan. Detta bidrag utbetalas åt honom i högst 15 eller, i vissa fall, 20 veckor. Har mannen efter 20 veckor icke antagit eller skaffat sig en ny plats, försvinner han därmed ur försäkringsböckerna och får nästa gång börja på ny räkning. Men de 20 veckorna beräknas täcka nio fall af tio af arbetslöshet.

Den arbetare, som på angifvet sätt strykes ur försäkringsböckerna, måste andra gången betala premier en längre tid innan han kan få vid behof åtnjuta understöd; den första prof tiden kommer förmodligen att bestämmas till 8 månader, och den ökas sedan för hvar gång, som arbetaren blifvit struken. Genom denna ökning af prof tiden hoppas man bli af med de »yrkesarbetslösa», de dagdrifvare som icke vilja ha något arbete; de få hädanefter som hittills söka sig till fattigvården och den enskilda hjälpsamheten.

Den engelska statens utgifter för denna arbetslöshetsförsäkrings verksamhet beräknas komma att stiga till c:a $2\frac{1}{2}$ miljon pd. st. eller omkring 45 milj. kronor i svenskt mynt beräknat.

Hur frågan ligger i Frankrike och Belgien är ju allmänt bekant — där existerar och är sedan flera år flerstädes arbetslöshetsförsäkring i verksamhet — och hvad Tyskland beträffar så är frågan där ej blott grundligt utredd utan lagförslag föreligga till behandling i flera stater.

En målmedveten politik måste räkna med arbetslösheten som ett ondt

och därför göres världen rundt ansträngningar för det ondas bekämpande. Det svenska samhället har dock hitintills i stort sett ställt sig till arbetslösheten så att det låtit det onda sköta sig själf. Ett medel för att hindra det onda är arbetsförmedlingen och den befinner sig ju i en glädjande utveckling. De i verksamhet varande offentliga arbetsförmedlingsanstalterna hafva under det sistförflutna året, trots de mindre gynnsamma konjunkturerna, arbetat med god framgång.

Af Kungl. Maj:ts framställning till årets Riksdag rörande arbetsförmedlingen framgår följande resultat i runda tal för åren 1906—1909.

Ar	Arbetsansökningar	Anmälda lediga platser	Tillsatta platser
1906	51,000	51,000	31,000
1907	68,000	65,000	37,000
1908	98,000	67,000	40,000
1909	126,000	100,000	52,000

Särskildt värdt att uppmärksamma är, att af de under år 1909 tillsatta platserna öfver 11,000 afsågo jordbruksarbete, »ett resultat», säger chefen för civildepartementet, »som synes mig tydligt ådagalägga, att den offentliga arbetsförmedlingen redan är till afsevärd nytta äfven för landtmannanäringarna».

Till föreståndare för arbetsförmedlingsanstalterna synes för denna uppgift synnerligen lämpliga och dugliga personer ha förvärfvats, och i de under kommerskollegii ledning hållna konferenserna ha särskildt tillkallade representanter för jordbruksnäringen från Riksdagens båda kamrar tagit verksam del.

Arbetslöshetsräkningar ha ju företagits såväl förra året som i år, men det ringa antal arbetslösa som anmälde sig vid räkningen i år, synes ge vid handen att stora mängder af arbetslösa uraktlåta att deltaga i räkningen och detta torde helt visst till en viss del bero därpå att inga utsikter för dem synes att inom rimlig tid skönja åtgärder, som själfallet böra följa, åtgärder mot arbetslöshetens följder; främst arbetslöshetsförsäkring. I sammanhang härmed vill jag äfven påpeka behovet af att undersökning angående arbetslösheten fortgår och att därvid särskildt vikt lägges vid att de fortsatta räkningarna anordnas på sådant sätt att de arbetslösa mera intresseras för dem och att det resultat, som framgår af räkningarna, blir ett så troget uttryck som möjligt för arbetslöshetens verkliga natur och omfattning.

Med tanke på den stora arbetslöshet som råder, samt uppmuntrad af den framgång min motion rönt under fjolårets behandling, återkommer jag nu med framställning i samma syfte.

En frivillig arbetslöshetsförsäkring i anslutning till fackföreningarnas understödskassor och under statens kontroll torde emellertid böra tagas till utgångspunkt för dessa sträfvanden i vårt land. Erfarenheterna från Belgien, Frankrike, Norge, Danmark m. fl. länder gifva en god grund att bygga på. Visar det sig sedan att ett obligatoriskt försäkringssystem kan lösa de försäkringstekniska svårigheter som hittills verkat hindrande, så står alltid den vägen öppen. Men för det ändamålet torde arbetsförmedlingen först böra hafva nått en mycket större utveckling än vi på länge kunna vänta, omfattande hela landet. De bidrag det allmänna skulle lämna till arbetslöshetskassorna skulle säkert mer än motvägas af mindre behof af nödhjälpsarbeten, af minskad fattigvård, lättnad i sjukhusskattens utgifter m. m. dylikt, men i all synnerhet genom att mildra de psykiska och moraliska vådor som arbetslösheten medför och till att undanrödja något af den upprörande orättfärdighet, som ligger däri att en oförskyldt arbetslös men arbetsvillig person till följd af samhällets otillfredsställande organisation skall lida brist på det nödvändigaste för sitt uppehälle och förödmjukas. Härigenom gå krafter i samhället förlorade, som aldrig kunna återvinnas, och för hvilken förlust samhället till sist alltid blir lidande.

Hur mycket nöd den enskilda och offentliga välgörenheten lindrar får man ej glömma att nödens förebyggande är det mest fruktbringande. Där detta ej kan i sin fulla utsträckning ske bör i samhällets eget intresse nödens ekonomiska och moraliska verkningar åtminstone hindras att verka nedbrytande. För detta ändamål bör *en tidsenlig stats- och kommunal politik* kompletteras med en arbetslöshetsförsäkring så *snart* som *möjligt*.

Häruti böra jordbrukarna vara lika intresserade som det stora samhällets andra medborgare, ehuru arbetslöshetens följder icke i samma utsträckning och i närmaste hand drabba dem. Industrien drar sig allt mera ut på landsbygden i den mån en osund jordpolitik drifver den från städerna och landsbygden får mer och mer kännningar af arbetslöshetsvådorna.

I känslan af det stora ansvar som hvilar på folkets representanter i denna viktiga samhällsangelägenhet tillåter jag mig därför ånyo hemställa,

att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t, anhålla. det Kungl. Maj:t täcktes i samband med utredning rörande

arbetslösheten i Sverige låta verkställa en utredning rörande försäkring mot den oförvållade arbetslöshetens ekonomiska följder, samt till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill utredningarna kunna föranleda.

Stockholm den 5 februari 1910.

Edvard Wavrinsky.

I motionen instämma:

<i>Sven Persson.</i>	<i>Hj. Branting.</i>	<i>Ernst Blomberg.</i>
<i>Herm. Lindqvist.</i>	<i>Knut A. Tengdahl.</i>	<i>J. Th. Johansson.</i>
<i>J. Hasselquist.</i>	<i>Ernst Söderberg.</i>	<i>Hj. Rissén.</i>
<i>Charles Lindley.</i>	<i>Carl Lindhagen.</i>	<i>J. Åberg.</i>
<i>J. A. Wallin.</i>	<i>K. A. Borg.</i>	<i>E. C. Kropp.</i>
<i>N. E. Lindberg.</i>	<i>Sven Linders.</i>	<i>C. E. Svensson.</i>
<i>Nils Persson.</i>	<i>Värner Rydén.</i>	<i>Aug. Nilsson.</i>
<i>A. C. J. Christiernson.</i>	<i>O. Waldén.</i>	<i>F. W. Thorsson.</i>
<i>A. C. Lindblad.</i>	<i>E. Kristensson.</i>	<i>G. A. Strömberg.</i>
<i>G. A. Rundgren.</i>	<i>Viktor Larsson.</i>	<i>Bernhard Eriksson.</i>
<i>E. A. Leksell.</i>	<i>L. J. Carlsson.</i>	<i>N. A:son Berg.</i>
<i>E. Palmstierna.</i>	<i>J. Forssell.</i>	<i>A. Thylander.</i>
<i>A. Åkerman.</i>		<i>Janne Tynell.</i>
